

OVERZICHT GEBEURTENISSEN VUURWERK IN PERIODE 15 MEI TOT EN MET 25 MEI

Uitstaande acties

1. Justitie heeft drie zeecontainers, die bestemd waren voor SE Fireworks doch daar nog niet waren aangekomen, voor onderzoek in beslag genomen en aan het verkeer onttrokken. Op verzoek van de Officier van Justitie in Almelo doet de Rijksverkeersinspectie onderzoek naar de inhoud van die containers, met name over de vraag of de etikettering klopt met de feitelijke inhoud. Daartoe heeft de Rijksverkeersinspectie monsters van de lading genomen en aan TNO verzocht die te testen. Deze 3 containers maken deel uit van een partij van 5 containers. Twee containers waren op het moment van de ramp reeds op het bedrijfsterrein en zijn verwoest. Inmiddels is de RVI nog een container bestemd voor Fireworks op het spoor.

NB Over de resultaten van dit onderzoek valt nog niets met zekerheid te zeggen zolang de testresultaten van TNO nog niet bekend zijn. De eerste signalen wijzen in de richting van een verkeerde classificatie van het vuurwerk in die zin dat de klasse L4G, waarin was ingedeeld en dienovereenkomstig verpakt, waarschijnlijk een zwaardere klasse had moeten zijn.

Overigens heeft Justitie bekend gemaakt geen mededelingen te doen over de resultaten van het strafrechtelijk onderzoek.

2. Naar aanleiding van de ramp in Enschedé is door de Rijksverkeersinspectie - evenals door andere bij vuurwerk betrokken inspecties - een werkplan opgesteld, met daarin de belangrijkste onderzoeken voor de komende periode. Voor de duidelijkheid zij hierbij vermeld dat de RVI op grond van de wet vervoer gevaarlijke stoffen en het Reglement gevaarlijke stoffen onderzoek doet naar het vervoer, het afleveren en het bezigen (afsteken) van gevaarlijke of explosieve stoffen. De RVI heeft met de opslag van vuurwerk geen bemoeienis.

De RVI kan en zal zich in haar onderzoek concentreren op de volgende punten:

1. De RVI zal de historie van SE Fireworks qua vergunningen nagaan vanaf januari 1998 tot de dag van de ramp op 13 mei 2000.
2. De RVI zal de hoeveelheden en soorten vuurwerk inventariseren (inclusief documenten) die tussen 1 januari 1998 en 13 mei 2000

(in zeecontainers) zijn vervoerd van Rotterdam naar Enschede (S.E. Fireworks).

3. Verder zal worden gezocht naar containers met vuurwerk die mogelijk thans nog per zeeschip onderweg zijn naar Rotterdam naar Enschede.
4. SE Fireworks was verplicht op grond van zijn bezigingsvergunning minimaal 24 uur van te voren evenementen aan te melden bij de RVI. Op grond van zo'n melding wordt steekproefsgewijs op de plaats waar het vuurwerk wordt afgestoken gecontroleerd. SE Fireworks had voor 13 mei jl. geen evenement aangemeld. Echter, de RVI zal de VNG (Ver. Ned. Gemeenten) voor de zekerheid benaderen om via een "cross check" te bezien of er die avond evenementen plaats hebben gehad/zouden hebben en zo ja, wie het vuurwerk daarvoor heeft geleverd/zou leveren.

Tot onderzoek van de punten 2 en 3 is besloten in overleg met het OM 10.2.e te Almelo.

Daarnaast verricht de RVI desgevraagd ad hoc ondersteunende werkzaamheden op verzoek van bijvoorbeeld gemeentelijke milieudiensten of de milieu-inspectie van VROM (zie bijlage).

Interdepartementaal overleg

3. Het Interdepartementaal Beleidsteam is een aantal malen bijeen geweest. Onderwerpen van de laatste vergadering op 23 mei jl:
 - voorbereiding van de brief aan de Tweede Kamer, met daarin de activiteiten van de ministeries naar aanleiding van de ramp in Enschede. Namens V&W is voorgesteld een passage op te nemen over de betrokkenheid van de RVI bij het onderzoek naar de onderschepte containers voor fireworks.
 - in een volgende bijeenkomst zal worden gesproken over de evaluatie van het bestaande beleid
4. Op het niveau van inspectiediensten is eveneens een coördinerend overleg onder leiding van BZK ingesteld. Vorige week en deze week zijn de betrokken diensten (waaronder voor V&W de Rijksverkeersinspectie) bij elkaar geweest. Belangrijkste aandachtspunt uit het overleg op 24 mei: elke inspectiedienst zal een plan van aanpak maken met de voorgenomen activiteiten. Dit wordt

gedaan om duidelijkheid te creëren naar buiten en om te voorkomen dat overlappen zullen ontstaan. Zie verder het werkplan van de RVI onder 2.

5. Inmiddels is in het Interdepartementaal Overleg een concept-brief aan de Tweede Kamer opgesteld (zie bijlage). (Het is mogelijk dat vanuit de departementen nog amendementen op dit concept worden aangebracht) Bedoeling is dat deze brief in de Ministerraad van 26 mei aan de orde komt. Mijn advies is dat u met die brief akkoord kunt gaan.

Betrokkenheid V&W bij vuurwerk

6. In de nota dd 15 mei (bijlage) is reeds een korte schets gegeven van de betrokkenheid van V&W bij vuurwerk. Het gaat om betrokkenheid:

- bij het vervoer van vuurwerk. Dit is vervat in de Wet vervoer gevaarlijke stoffen en (voor zee- en luchtvaart) in de Schepenwet en Luchtvaartwet.

Het beleid is een verantwoordelijkheid voor V&W (veelal op basis van internationale verdragen), de handhaving ligt primair bij de Rijksverkeersinspectie

- bij de vergunningverlening voor het bezigen (dat is - zeg maar - het afsteken) van vuurwerk.

Het beleid is nog steeds vormgegeven op basis van enkele relevante bepalingen uit het oude Reglement gevaarlijke stoffen. Dit reglement bestaat nog steeds, op basis van enkele overgangsbepalingen die 4 jaar geleden bij de vaststelling van de WVGS en het Besluit vervoer gevaarlijke stoffen daarin zijn opgenomen. De basis voor de vergunningverlening is hiermee in juridisch opzicht zwak te noemen. De beleidsverantwoordelijkheid (en daarmee de verantwoordelijkheid voor vergunningverlening en controle) moet worden overgedragen aan VROM.

De uitvoering in de vorm van vergunningverlening geschiedt door de RVI. De RVI heeft aan 71 bedrijven een vergunning verleend. Ook de handhaving geschiedt door de RVI

- bij de vergunning voor aflevering van vuurwerk: voor het afleveren van vuurwerk waarop het vuurwerkbesluit Wet milieugevaarlijke stoffen van toepassing is, is zo'n vergunning nodig.

Ook dit beleid steunt nog op de hiervoor genoemde overgangsregeling. Verantwoordelijkheid voor beleid, vergunningverlening en handhaving behoren te worden overgedragen aan VROM.

De RVI heeft aan 28 bedrijven een vergunning verleend. De handhaving ligt bij de RVI

7. De handhavingsinspanningen van de RVI richten zich op:

- controles op het vervoer, laden, lossen en de tijdelijke opslag van vuurwerk
- broncontroles bij bedrijven met een vergunning voor het afleveren van vuurwerk
- broncontroles bij bedrijven met een vergunning voor het bezigen van vuurwerk
- inspecties op het bezigen van vuurwerk op zich

8. Systematiek RVI voor controles op bezigingsvergunning.

- bezigingsbedrijf meldt (conform de voorschriften bij de bezigingsvergunning) evenement bij RVI aan waar het vuurwerk zal afschieten (dit inclusief de goedkeuring van burgemeester)
- RVI controleert steekproefsgewijs ter plaatse of bij het vervoer of de veiligheidsvoorschriften voor het bezigen of het vervoer worden nageleefd
- tevens gaat RVI na of er evenementen zijn, die niet zijn aangemeld. In dat geval staat controle hoog op prioriteitenlijst

9. RVI heeft rapportage opgesteld over controleresultaten en vergunningverlenende activiteiten uit afgelopen tijd over vuurwerk (zie bijlage).

Resumerend aan de hand van de hierboven aangehaalde bijlage kan worden gesteld dat met name het niet hebben van een vervoerdocument (VLG 21x), het onjuist vermelden van de stofclassificatie c.q. onjuist invullen van het vervoerdocument (VLG 41X) en in het bijzonder een onjuiste classificatie van de stof (VLG 24x) kan leiden tot onveilige situaties. Daar waar namelijk een relatie is gelegd met een onjuiste classificatie (in de meeste gevallen en lichtere (en dus minder gevaarlijke) classificatiecode zal veelal sprake zijn van een lichtere verpakking. Dat wil zeggen dat de stof die getransporteerd wordt, wordt vervoerd in een verpakking welke niet afdoende bescherming biedt bij calamiteiten waardoor niet uitgesloten kan worden dat een snellere (ongewilde) doorstroming van explosies kan plaatsvinden. Een onterechte toepassing van een (lichtere) classificatiecode kan economische voordelen bieden (minder zware voorschriften zijn van toepassing en er kan zelfs sprake zijn van beperkte vrijstellingen). Ook voor de opslag kan het vorenstaande gevolgen hebben. Immers meer produkt (met onjuiste classificatiecode) kan worden opgeslagen terwijl de gevaarszetting door de combinatie van onjuiste classificatie met onjuiste verpakking onevenredig toeneemt

Overdracht vuurwerkdossier t.a.v. bezigen en afleveren aan VROM.

10. In de (lange) geschiedenis rond de overdracht van het bezigen van professioneel vuurwerk van VROM kan slechts een uittreksel uit de chronologie worden gegeven:

- 26-09-79: Nota vervoer gevaarlijke stoffen. Blz. 14:"Regels betreffende het bezigen van gevaarlijke stoffen, zoals de WGS wel kent, zouden in de WVGS vervallen, omdat dat in het kader van andere wetten hetzelfde, maar ook beter, kan worden geregeld...."
- 24-05-1989: (2^e Nota vervoer gevaarlijke stoffen) WVGS zal uiterlijk in 1990 de kamer bereiken; overige wetgeving zal worden geharmoniseerd.
- 10 januari 1989 en 11 juli 1990: brieven van d-gV aan plv. d-g M (VROM) waarin herinnerd wordt aan de afspraken rond de overdracht i.v.m. de beleidsnota vervoer gevaarlijke stoffen uit 1979. Gewezen wordt op de beoogde inwerkingtreding van de WVGS en in verband daarmee verzocht om tijdige het nieuwe Vuurwerkbesluit Wms tot stand te brengen.
- 4-2-1993 Vuurwerkbesluit Wms. In de nota van toelichting wordt aangekondigd dat naast dit besluit, dat op vuurwerk voor particulier gebruik betrekking heeft, er een tweede besluit op grond van de Wms aan komt, waarin het gebruik van professioneel vuurwerk wordt geregeld.
- 20-06-1995 Het tweede gewijzigde Vuurwerkbesluit voor professioneel vuurwerk wordt afgeschoten in de Rmc, omdat Justitie het niet eens is met het daarin opgenomen systeem van algemene regels i.p.v. vergunningen voor het bezigen. We zijn weer terug bij af.
- 13-07-99: naar aanleiding van het weer mislukken van een regelgevingstraject schrijft de DG-Goederenvervoer een brief aan de DG-Milieu van VROM waarin een aantal afspraken wordt vastgelegd. De belangrijkste: uiterlijk 1 augustus komt er een Vuurwerkbesluit van VROM en wordt het Reglement gevaarlijke stoffen, de basis voor de huidige bezigingsregeling van V & W, ingetrokken.
- 20-07-99: De DG-Milieu van VROM bevestigt deze afspraak maar vraagt bij een eventuele geringe termijnoverschrijding van de datum van 1 augustus, het RGS nog even in stand te houden, om e.e.a. naadloos op elkaar aan te laten sluiten.
- 17-04-2000: Brief DG-Milieu van VROM (zie bijlage) dat vanwege interne redenen de termijn van 1 augustus niet gehaald zal worden. Gemikt wordt nu op de eerste helft van 2001. (Negatief antwoord van DG-Goederenvervoer ligt er in concept, is echter na de ramp in

afwachting van verdere ontwikkelingen nog niet verzonden).

11. De overdracht van het vuurwerkdossier aan VROM is zijdelings dinsdagavond weer in het nieuws gekomen tijdens een uitzending van NOVA (zie bijlage)

Kern: 10.2.e betoogde dat de overheid (met name VROM) ten onrechte een erkenningsregeling voor de vuurwerkbranche ter zijde zou hebben geschoven. Desgevraagd zei 10.2 niet uit te sluiten dat de ramp niet zou zijn geschied als de overheid het voorstel had overgenomen. Inmiddels heeft de Tweede Kamer minister Pronk hierover ter verantwoording geroepen.

Ter toelichting hierover het volgende: VROM heeft - nu zij de beleidsverantwoordelijkheid voor beziging en aflevering van vuurwerk moet overnemen - zich voorbereid op de vraag hoe zij dat beleid moet invullen. Dat heeft - in discussie met de bedrijfstak - geleid tot een opdracht aan een extern adviesbureau om de mogelijkheid van een erkenningsregeling te onderzoeken.

Deze erkenningsregeling is destijds door 10.2.e

10.2.e In overleg met de branche en de betrokken departementen opgesteld. Het eindresultaat was een regeling die veiligheidseisen bevatte voor het vuurwerkbedrijf. Deze regeling was wellicht bruikbaar als interne kwaliteitsregeling, maar de betrokken departementen waren unaniem van mening dat de regeling geen basis was bod voor het stellen van afdwingbare (wettelijke) normen die door de overheid gehandhaafd zouden kunnen worden, en om die reden is deze regeling als zodanig niet aanvaard. VROM had derhalve het voortouw bij dit overleg met de bedrijfstak. V&W participeerde daarin via een vertegenwoordiger van de RVI, gezien de kennis bij de RVI op het terrein van vuurwerk.

Kort nadat duidelijk werd dat de erkenningsregeling voor de overheid niet bruikbaar was, zijn VROM en V en W om de tafel gaan zitten om zelf een regeling te ontwerpen, in het kader van de overdracht naar VROM.

12. Ambtelijk advies over overdracht van vuurwerkdossier t.a.v. bezigen en afleveren: zo spoedig mogelijk overdracht van dit dossier aan VROM. Gedachte bij VROM tot nu toe was steeds dat dat beleid zou worden neergelegd in een Besluit op basis van de Wet milieugevaarlijke stoffen. Inmiddels heeft VROM de gedachte geuit om alle regelingen op het terrein van vuurwerk te bundelen in een Vuurwerkwet of AmvB. Op zich is dat een goede gedachte: het maakt het woud aan regelingen en diensten overzichtelijker, het geeft de mogelijkheid effectiever en efficiënter op te treden.

Probleem is dat het al gauw enkele jaren zal duren eer zo'n wet of Amvb in werking treedt. Het is onverantwoord om op basis van onze juridisch verouderde regelgeving vergunningverlening voor beziging en aflevering nog zo lang door te gaan.

In verband hiermee is van groot belang dat is er einde vorig jaar in het kader van de millennium viering een noodregeling op basis van de Wet milieugevaarlijke stoffen van het ministerie van VROM van kracht is geworden om de strafbaarheidstelling van overtreding van de bestaande vuurwerkregels (het RGS) te regelen. Deze noodregeling loopt einde van dit jaar af. Anders gezegd: in het geval tot een Vuurwerkwet wordt besloten behoort tegelijkertijd een voorziening voor de overgangsperiode te worden getroffen, waarbij VROM de verantwoordelijkheid voor beleid, regelgeving, vergunningverlening en controle overneemt. Bijvoorbeeld in de vorm - zoals oorspronkelijk de bedoeling was - van een besluit op basis van de Wet milieugevaarlijke stoffen.

Ontwikkelingen bij VROM

1. Als gevolg van de ramp in Enschede bezint M VROM zich op het risicobeleid. Hierbij spelen de volgende zaken:
M VROM wenst meer accent te leggen op effectgericht beleid. Hierbij denkt hij aan het voorkomen van ongevallen door bepaalde risicovolle stoffen te onttrekken aan de maatschappij. Concreet spelen daarbij dan naast vuurwerk, Chloor en LPG.
Feitelijk wordt in het in voorbereiding zijnde NVVP deze beleidslijn ondersteund. Voorts wordt bij u een antwoordbrief ter mede ondertekening voorgelegd als reactie op een brief van de Waddenvereniging over het vervoer van Chloor. Met in die brief reeds dezelfde door M VROM aangegeven strekking, namelijk meer effectgericht beleid.
2. M VROM wenst een principiële discussie aan te gaan over het groepsrisico. De ramp in Enschede is daar immers een voorbeeld van. In het risicobeleid wordt beoogd om via een inspanningsverplichting het groepsrisico te beheersen. Slechts voor directe omgeving van de risicobron gelden hardere voorwaarden. Niet voor niets is voor deze beleidsmatig weinig vergaande insteek gekozen. Zowel voor economie en vervoer als juist ook voor ruimtelijke ordening zouden de consequenties bij een harde norm, bijvoorbeeld een grenswaarde, te groot zijn. M VROM wenst hier echter niet alleen verantwoordelijkheid voor te dragen in de zin dat de huidige insteek van deze problematiek (overigens naar onze mening een juiste insteek) wel de consequentie in zich heeft dat een ramp zoals in Enschede heeft plaatsgevonden niet uit te sluiten zal zijn.

Hierbij tekenen wij voor de volledigheid aan dat uit de stukken (milieuvergunning etc) ons niet gebleken is dat het risicobeleid een overweging geweest is bij de opslag van vuurwerk in Enschede.

3. VROM bereidt in het kader van Europese regelgeving een AMVB externe veiligheid inrichtingen voor. Voor vervoer van gevaarlijke stoffen wordt de huidige nota Risiconormering vervoer gevaarlijke stoffen thans omgezet in beleidsregels. Dit laatste beleidsdocument is een co-productie van VROM en VenW. De vraag kan aan de orde komen of niet voor zowel inrichtingen als vervoer er een AMVB zou moeten komen. Op zich is dat in lijn met de wensen die in het thans voorbereide NVVP t.a.v. het risicobeleid voor het vervoer van gevaarlijke stoffen staan beschreven, (waar mogelijk formaliseren risicobeleid). Een punt hierbij voor VROM is in hoeverre de mogelijkheden van bronbeleid bij vervoer toereikend zijn.

Overig

13. Op 17 mei om 19.00 uur heeft zich in een overslaghal op Schiphol een incident voorgedaan. Er is een pallet met explosieven omgevallen, welke vervolgens vlam heeft gevat. Om 23.00 uur werd de loods vrijgegeven voor inspectie. Tot nu toe relatief weinig aandacht hiervoor in de pers: alleen een artikel in de Telegraaf.

14. Vanuit de pers komt meer aandacht voor ook andere situaties die gevaar voor de omgeving kunnen opleveren. Met name het vervoer per trein van chloor. Utrechts Nieuwsblad belde donderdagochtend hierover.

Daarnaast heeft burgemeester Wallage van Groningen zijn twijfels geuit over de chloortrein door Groningen

In concept is inmiddels gereed een brief van de minister van VROM en de minister van V&W aan de Waddenvereniging over dit onderwerp. Pronk heeft al de brief geparafeerd; het concept ligt thans bij de minister van V&W. Dit is een voorbeeld van de vraag of in plaats van met het risicobeleid (kans op en gevolgen van ongevallen) gewerkt moet worden op basis van effecten van ongevallen. In dat geval zijn de gevolgen voor de ruimtelijke inrichting en de economie zeer groot.

25-5-2000.